

1 § Avsägelser

Andre vice talmannen meddelade
att *Bertil Kjellberg* (m) avsat sig uppdraget som ledamot i näringsutskottet,
att *Björn Hamilton* (m) avsat sig uppdragen som ledamot i EU-nämnden och som suppleant i trafikutskottet och
att *Staffan Anger* (m) avsat sig uppdraget som suppleant i näringsutskottet.

Kammaren biföll dessa avsägelser.

2 § Anmälan om kompletteringsval till utskott

Andre vice talmannen meddelade att Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp på grund av uppkomna vakanser anmält Bertil Kjellberg som ledamot i finansutskottet, Staffan Anger som ledamot i näringsutskottet, Ulf Grape som suppleant i trafikutskottet och Cecilie Tenfjord-Toftby som suppleant i näringsutskottet.

Andre vice talmannen förklarade valda till

ledamot i finansutskottet
Bertil Kjellberg (m)

ledamot i näringsutskottet
Staffan Anger (m)

suppleant i trafikutskottet
Ulf Grape (m)

suppleant i näringsutskottet
Cecilie Tenfjord-Toftby (m)

3 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2008/09:12

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:12 Betalningsfrekvens för tv-avgifter
av Gunnar Andrén (fp)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 21 oktober 2008.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa.

Stockholm den 29 september 2008

Kulturdepartementet

Lena Adelsohn Liljeroth (m)

Enligt uppdrag

Knut Weibull

Expeditions- och rättschef

*Svar på
interpellationer*

4 § Svar på interpellation 2008/09:16 om behandling av Lissabonfördraget i Europeiska rådet den 15–16 oktober

Anf. 1 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru talman! Bosse Ringholm har frågat statsministern vilka initiativ han avser att ta före och under Europeiska rådet den 15 och 16 oktober för att säkerställa att svensk arbetsrätt är förenlig med Lissabonfördraget och dess fortsatta tillämpning. Vidare har Bosse Ringholm frågat statsministern vilken bedömning han gör över möjligheterna att göra erforderliga ändringar eller kompletteringar av Lissabonfördraget så att det blir möjligt att uppnå en majoritet för fördraget i en kommande folkomröstning i Irland samt vilken prognos han gör över tidtabellen för den fortsatta behandlingen av Lissabonfördraget i EU.

Statsministern har överlämnat interpellationen till mig för besvarande.

Regeringen slår vakt om den svenska modellen inklusive den rådande ordningen med kollektivavtal som reglerar förhållandena på arbetsmarknaden. Jag ifrågasätter dock om det finns någon koppling mellan vårt svenska arbetsrättsliga system med kollektivavtal och Lissabonfördraget på det sätt som Bosse Ringholm anger.

Lissabonfördraget är i princip identiskt med det förslag till konstitutionella fördrag som den socialdemokratiska regeringen ställde sig bakom 2004. Såväl den tidigare, socialdemokratiska, regeringen som den nuvarande har varit tydliga med att den svenska kollektivavtalsmodellen och våra arbetsrättsliga regler inte på något sätt står i konflikt med Lissabonfördragets reformer.

Det finns också en bred enighet om att Lissabonfördraget i flera avseenden stärker arbetstagarnas ställning i Europa. Dessa förhållanden framhålls inte minst av LO i det remissutlåtande som Bosse Ringholm hänvisar till i sin interpellation. Ingenstans i remissutlåtandet anges att reformerna i Lissabonfördraget skulle undergräva svensk arbetsrätt.

Regeringen ser mot denna bakgrund ingen anledning att ta nya initiativ om arbetsrätten kopplade till processen kring Lissabonfördraget.

Läget i den fortsatta fördragsprocessen präglas av osäkerhet. Vid folkomröstningen den 12 juni i år kunde Irland inte ställa sig bakom fördraget. Samtidigt har fördraget skrivits under av samtliga 27 regeringar inom EU och godkänts parlamentariskt i 24 länder.

Vid Europeiska rådet i nästa vecka kommer företrädare för Irland att ge en första analys av den uppkomna situationen. Den irländska regeringen har tidigare förklarat att den inte ser någon snabb eller enkel lösning. Ett nationellt arbete har inletts med att analysera och överväga orsakerna till att irländarna röstade nej för att på så sätt söka finna en väg framåt.

I detta läge bör vi visa respekt för den process som äger rum på Irland. Det är för tidigt att spekulera i vilka lösningar som Irland kommer att förespråka eller vilken tidtabell som kommer att gälla för den fortsatta behandlingen i Irland.

Lissabonfördraget är ett bra och balanserat fördrag som – om det träder i kraft – kommer att göra unionen mer öppen, effektiv och demokratisk. Fördraget kommer att möjliggöra ett mer handlingskraftigt agerande i frågor som klimatförändring, kamp mot organiserad brottslighet och global säkerhet. Samtidigt stärks den demokratiska förankringen genom att såväl Europaparlamentet som nationella parlament får ökat inflytande.

Liksom Socialdemokraterna ser jag det som angeläget att Lissabonfördraget träder i kraft så snart som möjligt. Jag hoppas därför på ett konstruktivt samarbete med Socialdemokraterna för att fördraget ska kunna antas av riksdagen under hösten.

Anf. 2 BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Sverige har en statsminister som fruktar debatten. I varje fall vill han helst avstå från debatt. Jag kan i ett avseende förstå honom. De få gånger som han tvingas till debatt och inte kan komma undan har resultatet inte varit särskilt framgångsrikt.

Jag har ställt en fråga – eller snarare tre frågor – i en interpellation till statsministern om vad han tänker göra på Europeiska rådet den 15 och 16 oktober, bland annat i anslutning till Lissabonfördraget. Först fick jag besked av kammarkansliet att frågorna skulle besvaras den 21 oktober, det vill säga efter rådet. Jag är tacksam för att kammarkansliet har ändrat sig på den punkten så att vi får diskutera detta innan toppmötet äger rum.

Europeiska rådet består av statschefer och statsministrar. Det torde även Cecilia Malmström känna till. Därför är jag något förvånad, men kanske inte så överraskad, över att statsministern i vanlig ordning överlämnar debatten till någon annan. Om nu Cecilia Malmström ska vara statsministerns springflicka i det här ärendet får jag väl konstatera att det han har skickat med henne är beskedet: Jag tänker ingenting göra på Europeiska rådet den 15 och 16 oktober.

Då är min fråga: Varför ska statsministern över huvud taget åka till Bryssel och Europeiska rådet om han inte tänker göra någonting? Det finns uppenbarligen ett stort problem. Det är förstås inte enbart Fredrik Reinfeldts problem, men han är en del av problemet. Europeiska rådet vet inte hur man ska hantera Lissabonfördraget efter nej i folkomröstningen i Irland.

Därför har jag frågat vad statsministern tänker göra för att bidra till att man får ett konstruktivt resultat i den fortsatta processen. Fredrik Reinfeldts svar via Malmström är: Jag avvaktar. Jag gör ingenting just nu.

Det är ganska långt, Cecilia Malmström, från den kraftfulla EU-politik som regeringen i regeringsförklaringen hösten 2006 sade att den skulle utöva. En kraftfull insats, hette det då. Om det kraftfulla består i att man kraftfullt ska avstå från att delta i debatten var det att föra oss bakom ljuset rätt ordentligt. Regeringen tänker inte ta några initiativ när det gäller Lissabonprocessen och Lissabonfördraget och inte hantera detta på något sätt.

I svaret säger Cecilia Malmström att även den socialdemokratiska regeringen var beredd att lämna ett förslag till riksdagen om det tidigare fördraget. Det är alldeles rätt. Vi är positiva till det nuvarande fördraget. Men Cecilia Malmström förtiger och förtränger en sak – förmodligen medvetet. Efter det att Lissabonfördraget lades fram har vi fått ett antal domar – Vaxholmsmålet, Rüffertmålet och så vidare. De har skapat stor osäkerhet om ifall det inte finns en konflikt mellan de fria rättigheter och den möjlighet som finns i fördraget och möjligheterna att bedriva en facklig verksamhet i form av strejker och i form av de kollektivavtal som vi från skandinavisk och inte minst svensk sida har velat markera.

Den osäkerheten består naturligtvis. Det är möjligt att detta inte behöver infogas exakt i själva fördraget, men det kan på annat sätt tydliggöras i anslutning till processen att regeringen inte bara står upp för det här utan också gör någonting aktivt. Men svaret från regeringen är: Vi gör ingenting. Vad ska statsministern då åka till Bryssel för?

Anf. 3 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag vill påminna Bosse Ringholm om att statsrådet Cecilia Malmström är ansvarig för de här frågorna och ingen springflicka till statsministern.

Anf. 4 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru talman! Tack för det tyvärr nödvändiga påpekandet! Jag är också glad att vi kan ha den här debatten före Europeiska rådet. Jag är glad över att vi kan samtala om detta. Statsministern kommer i vanlig ordning att lämna en redogörelse i EU-nämnden innan han åker, och efter mötet kommer han att rapportera och svara på frågor i riksdagen. Det finns alla möjligheter att diskutera detta.

Europeiska rådet är ett otroligt viktigt möte. Bosse Ringholm är ju som före detta finansminister inte omedveten om den internationella finansiella turbulens som finns. Det kommer säkerligen att prägla diskussionerna på mötet ganska mycket. Jag är övertygad om att statsministern såväl som finansministern kommer att göra inlägg i de här avseendena.

Vidare står en avstämning i klimatfrågan på dagordningen. Det är också en oerhört viktig fråga där Sverige är mycket pådrivande och aktivt. Jag är säker på att statsministern även här kommer att göra inlägg. Det är verkligen meningsfullt att såväl han som många av oss andra åker till Europeiska rådets toppmöte.

Efter folkomröstningen om Lissabonfördraget på Irland väjdade irländarna om att få lite tid. De sade att de skulle använda det här mötet i oktober till att ge ett slags avstämning. De har gjort en del interna sonderingar, en del undersökningar, haft en del vetenskapliga fokusgrupper och så vidare och kommit till en del preliminära slutsatser, men såväl statsministern som utrikesministern på Irland har sagt att det är alldeles för tidigt att dra några slutsatser ännu. Därför kommer diskussionen om detta troligen att vara ganska kortfattad på Europeiska rådets möte, och irländarna kommer att be om mer tid. Jag tycker att vi kan respektera våra irländska vänner och ge dem den tid de behöver. Därför förutser jag att det blir en ganska kortfattad diskussion om Lissabonfördraget i det internationella läge som är.

Jag förstår inte riktigt vad Bosse Ringholm menar att regeringen ska göra. Varför ska vi resa frågor om arbetsrätt och kollektivavtal, som naturligtvis är jätteviktiga frågor, under den här punkten? Såväl Bosse Ringholm som jag och LO menar ju att det inte finns någon konflikt mellan svensk arbetsrätt och Lissabonfördraget. LO skriver i samma remissuttalande som Bosse Ringholm hänvisar till att man anser att Lissabonfördraget ska ratificeras. Jag förstår inte riktigt vad kritiken består i. Vi kan gärna diskutera de här frågorna. Vi har andra former där vi gör detta. Det pågår också en utredning av Claes Strååth som kommer att presenteras senare i december. Där är de olika parterna i Sverige involverade.

Menar Bosse Ringholm att det nu har uppstått ett sådant läge att han inte känner sig beredd att ratificera Lissabonfördraget och att vi ska föra in nya diskussioner som kräver nya fördragsändringar och nya diskussioner om att återremittera hela ärendet? Det tror jag inte är irländarnas åsikt, och det är definitivt inte regeringens åsikt.

Anf. 5 BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Det är alldeles rätt som fru talman erinrar om, att Cecilia Malmström är ansvarig för Europafrågor i regeringen. Cecilia Malmström säger själv att det är viktigt. Jag tycker att det påpekandet är viktigt. Ingen har ju lagt märke till att hon är ansvarig för Europafrågor och EU-frågor över huvud taget.

Nu får regeringen chansen att svara på de tre frågor jag har ställt och berätta vad man tänker göra på det europeiska toppmötet, som Cecilia Malmström inte deltar i. Det är ju statsministern som deltar i toppmötet. Nu har statsministern skickat Cecilia Malmström att säga att han inte tänker göra någonting. Vi ska vänta och avvakta fördragets hantering. Vi ska avvakta hanteringen av irländarnas reflexioner och ställningstaganden och allt annat. Vad är det för kraftfull EU-politik?

Det finns en oro, inte bara i Sverige bland löntagare utan i hela Europa, över att det som har hänt under senare tid med de här olika domarna inte tillräckligt tydliggör den här balansen när det gäller den fria rörligheten, som naturligtvis är en poäng i Lissabonfördraget, som jag står bakom. Jag tycker att det är bra med Lissabonfördraget. Många löntagare i Europa känner en oro över att den här balansen mellan den fria rörligheten, strejkrätten och rätten att sluta kollektivavtal inte är tydliggjord. Den balansen har uppenbarligen ruckats på via Vaxholmsmålet och en rad andra mål.

Här skulle regeringen kunna göra en insats genom att säga att man aktivt vill få till stånd ett Lissabonfördrag i den form det kan komma att ske efter de reflexioner som irländarna gör och att man vill förtydliga på ett antal områden. Lissabonfördraget är inte hela EU. EU har ett antal andra möjligheter, och det gäller inte minst rådet, att uppdra till kommissionen att återkomma med förslag på olika områden när det gäller just arbetsrätten. Men regeringen gör ingenting. Regeringen är passiv. Regeringen avvaktar. Vad är det för aktiv Europapolitik som regeringen skulle föra enligt regeringsförklaringen för två år sedan? Det har varit den mest passiva regering som tänkas kan under de här två åren i Europafrågorna. Man vill bara avvakta och inte göra någonting.

I min interpellation citerar jag LO:s oro på området. Cecilia Malmström väljer att säga att LO tycker att det är bra med den rättighetsstadga som finns i det nya Lissabonfördraget. Det är alldeles rätt, men Cecilia Malmström kunde också citera det som står i LO:s yttrande och som jag har återgivit i min interpellation. LO säger följande: De nuvarande fördragen behöver förändras så att den juridiska maktutövningen åter kan stå i samklang med den demokratiska maktutövningen.

Det är den oron som löntagarna inte bara i Sverige utan i Europa känner efter Rüffert- och Vaxholmsmålen. Man känner att det inte är den demokratiska maktutövningen i Europeiska rådet och i Lissabonfördraget som i sista hand kanske hanterar detta, utan det finns andra juridiska aspekter som har tagit över.

Därför hade det varit önskvärt att regeringen hade gjort någonting. Men regeringen ser inga problem och tänker inte göra någonting. Regeringen fortsätter att vara passiv.

Min fråga återstår: Vad ska Reinfeldt i Bryssel att göra annat än att vara åskådare och sitta på läktaren om han uppenbarligen inte har någon uppfattning om att någonting behöver göras? Sveriges och Europas löntagare tycker i alla fall att någonting behöver göras för att återställa förtroendet för EU när det gäller balansen mellan fri rörlighet, kollektivavtal, strejkrätt och liknande, men den passiva svenska regeringen sitter på läktaren.

Anf. 6 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru talman! Bosse Ringholm var inte så ofta i Bryssel under sin tid som EU-minister men torde ändå känna till att det finns en ganska tydlig agenda och ett antal viktiga frågor på de här toppmötena. Var sak har sin plats. Det kommer att bli en mycket begränsad diskussion, om ens någon alls, om Lissabonfördraget såsom det ser ut i dag, men det kan hända en del fram till dess. Då är naturligtvis både jag och statsministern disponerade att tala med riksdagen, vilket vi också kommer att göra inför EU-nämnden.

Den stora frågan som toppmötet kommer att handla om är den finansiella krisen i världen och läget i klimatförhandlingarna. Det är mycket viktiga frågor. Jag vet att riksdagen är oerhört engagerad i detta. Här kommer statsministern att göra inlägg. Jag är helt säker på det. Han kommer att redogöra mer detaljerat för detta för EU-nämnden. Han åker inte dit för att sitta passiv. Det är inte ett meningslöst toppmöte.

Irländarna har vädjat till oss att få lite mer tid. Jag tycker att de ska få det.

Jag lämnar åt andra att göra bedömningen om regeringen har en passiv EU-politik. Den uppfattningen har inte många andra bedömare. Vi är naturligtvis inte passiva i arbetsrättsfrågor. Det är jätteviktiga frågor, men de ska diskutera där de har sin plats, och de har inte sin plats på toppmötet nu. Det är vår uppfattning – LO delar den, och jag tror att Bosse Ringholm delar den – att Lissabonfördraget inte på något sätt hotar de fackliga rättigheter som vi har i Sverige. De förstärks tvärtom, och därför avser vi att fortsätta med ratificeringsproceduren i Sverige och hoppas att vi kan få Lissabonfördraget på plats.

De frågor som Bosse Ringholm nämner är jätteviktiga. Jag har också känt och hört den här oron. Vi ska diskutera de frågorna också men inte på toppmötet. Det finns en högnivågrupp som kommissionen leder. Det finns olika samarbetsforum för detta. Jag har personligen talat med kommissionär Špidla som är ansvarig för detta och berättat hur vi ser på den svenska modellen. Jag har berättat om den oro som vi har i Sverige. Det pågår en sådan diskussion där Sverige är aktivt. Arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin är också mycket aktiv i de här diskussionerna, men de kommer inte att föras på Europeiska rådet. Det var den fråga som Bosse Ringholm ställde, och det är den fråga som jag har besvarat.

Anf. 7 BOSSE RINGHOLM (s):

Fru talman! Nu erkänner sent omsider Cecilia Malmström att de frågor jag har tagit upp är oerhört viktiga. Hon säger att de inte ska diskuteras nu på Europeiska rådet utan vid ett senare tillfälle i ett annat sammanhang. Har Cecilia Malmström hört talas om att politiker faktiskt kan påverka dagordningen, ta initiativ och ta upp frågor? Europeiska rådet är inte bara någonting man åker till och kollar på dagordningen vad andra vill att man ska ta upp för någonting. Man kan faktiskt väcka en fråga själv. Den tanken verkar inte den nuvarande regeringen och statsministern över huvud taget ha tänkt. Varje gång han har fått frågan om han tänker ta något initiativ säger han: Nej, jag tänker inte göra någonting.

Varför ska vi skicka en statschef, en regeringschef? Varför ska vi skicka ministrar till Bryssel som åskådare? Cecilia Malmström kan åka varje vecka eller varje dag till Bryssel. Hon kan bli permanent stationerad i Bryssel. Det är möjligt att det skulle glädja en och annan. Men hon tänker inte göra någonting där. Hon tänker inte påverka dagordningen. Hon kollar hela tiden: Vad har de andra föreslagit? Kan vi tänkas ha några synpunkter på vad de andra har föreslagit? Men själva tar vi inga initiativ.

Vad Cecilia Malmström och den här regeringen bidrar till är naturligtvis att den starka kritik, ibland delvis berättigad, som finns mot Europeiska unionen i vårt land, underblåses av om vi har en passiv regering som aldrig ens vågar väcka en fråga.

När Europas och Sveriges löntagare ser att det finns en obalans i de domstolsutslag vi har fått i EG-domstolen mellan den fria rörligheten och konflikträtt, strejkrätt och liknande skulle regeringen kunna göra någonting för att öka förtroendet för EU. Men regeringen avvaktar – avvaktar aktivt, för att uttrycka det på ett mer kärnfullt sätt.

Prot. 2008/09:10

3 oktober

*Svar på
interpellationer*

Ja, starta en resebyrå! Åk gärna till Bryssel så ofta som möjligt, men ta inte upp några frågor, Cecilia Malmström! Det är väl kanske synd att störa ordningen i Bryssel.

Anf. 8 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp):

Fru talman! Det hade varit trevligt om vi hade kunnat få en mer seriös debatt här, Bosse Ringholm, i stället för kritik av vad jag gör eller inte gör i den här nedlåtande tonen.

Regeringen är oerhört pådrivande i Bryssel. Jag tror att Bosse Ringholm skulle få det svaret om han åkte runt och frågade sina kolleger runt omkring i Europa. Sveriges regering driver jättemånga frågor. Vi tar initiativ och är pådrivande till exempel i klimatdebatten, i utvidgningsdebatten, när det gäller grannskapspolitiken, i frihandelsfrågan och i Östersjöstrategin. I fråga efter fråga är Sverige aktivt. Vi planterar frågor, vi söker allierade och vi försöker få igenom saker.

Bara för att vi inte alltid tar upp exakt den fråga som Bosse Ringholm tycker är lämplig vid det tillfälle som Bosse Ringholm tycker är lämpligt betyder inte det att vi inte gör någonting. De här frågorna är viktiga, Bosse Ringholm, men de kommer inte att diskuteras vid Europeiska rådet.

Europeiska rådet är jätteviktigt. Finansmarknaderna i världen skakar. Folk tittar på Europa för att se vad Europa gör. Vi ska diskutera de här frågorna, bland annat den oerhört allvarliga internationella finansiella krisen. Vi ska diskutera klimatpaketet. Det kanske är en ödesfråga för Europa att Sveriges riksdag precis som alla andra parlament, Europaparlamentet och rådet får till stånd en överenskommelse så att vi kan gå starkt rustade till Köpenhamnsmötet, där vi förhoppningsvis kan komma överens beträffande Kyotoprotokollet. Det är viktiga frågor. Det är viktigt att svenska ministrar finns på plats och diskuterar de här frågorna.

Lissabonfrågan kommer, som läget ser ut i dag, mycket marginellt att beröras därför att irländarna vill ha mer tid. Det är vår uppfattning – det är också LO:s uppfattning – att Lissabonfördraget inte hotar arbetsrätten. Därför tycker vi inte att vi ska diskutera det i det sammanhanget.

Sedan diskuterar vi gärna arbetsrätten, och det gör vi också i en mängd olika sammanhang där vi driver på, och vi kommer att återkomma till riksdagen med de här frågorna. Men var sak har sin plats, och det vet också Bosse Ringholm. Det här är ett mycket viktigt toppmöte, men det finns faktiskt andra frågor som står högre upp på dagordningen. Där kommer – låt mig försäkra både riksdagen och Bosse Ringholm om det – Sveriges regering att vara mycket aktiv.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 9 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Lars Johansson har frågat mig om jag avser att verka för stöd till Göteborg och Västsverige med riktade arbetsmarknadspolitiska program.

Regeringen tycker inte att sÄrlösningar är det bästa sättet att hantera de utmaningar som Göteborg och Västsverige står inför. Historisk erfarenhet visar att riktade insatser av den typen Lars Johansson efterfrågar har kostat mycket men haft relativt liten effekt på de varslades omställningsmöjligheter.

I somras varslades drygt 1 200 personer vid Volvo Personvagnar. Samtliga av de som har varslats täcks av omställningsavtal. Resultaten av omställningsavtal har hittills visat sig mycket goda, och jag hyser därför stora förhoppningar om att de flesta av de varslade inom rimlig tid kommer att finna nya arbeten.

Viktigt att nämna är också att regeringen gör kraftfulla satsningar på infrastruktur och forskning i regionen.

Jag är optimist och försöker se möjligheter i stället för problem. Omställningen fungerar i Sverige, mycket tack vare att parterna tar ett stort ansvar.

Anf. 10 LARS JOHANSSON (s):

Fru talman! Jag måste säga att det är ett väldigt nonchalant svar från arbetsmarknadsministern. Det är nu så att tusentals människor riskerar arbetslöshet runt om i landet och inte minst i Göteborg och Västsverige.

Den kris som fordonsindustrin nu genomlider berör också väldigt många underleverantörer, många småföretag i Sverige, som känner stor oro för framtiden.

Min fråga var hur stor arbetslöshet som fordras för att arbetsmarknadsministern ska komma med riktade arbetsmarknadspolitiska åtgärder, och svaret är: Nej, det blir inga riktade åtgärder, trots den kris man framför allt inom fordonsindustrin genomlider.

Arbetsmarknadsministern går till och med så långt att han säger att de åtgärder som har funnits tidigare har en väldigt liten effekt för människor. Det måste vara så att arbetsmarknadsministern har en väldigt låg kunskap om vad svensk arbetsmarknadspolitik genom årtionden har betytt för väldigt många människor som har gått från arbetslöshet via arbetsmarknadspolitiska åtgärder till nya jobb. Ingenting av det har tydligen arbetsmarknadsministern lärt sig av. Det är oerhört beklagligt.

Dessutom använder man ett språk i det här interpellationssvaret som jag skulle ge C enligt den gamla betygsskalan.

*Svar på
interpellationer*

Det här svaret från arbetsmarknadsministern kommer med all sannolikhet att gå till historien som det sämsta svar en arbetsmarknadsminister har kunnat ge i en begynnande lågkonjunktur.

Det vore intressant om arbetsmarknadsministern nu kunde ta lärdom av vad som sagts av till exempel en av de förhandlingsmän som arbetsmarknadsministern har varit med och utsett, Kent Johansson, som representerar den socialdemokratiskt ledda Västra Götalandsregionen – den leds gemensamt av socialdemokrater, centerpartister och folkpartister. Kent Johansson sade så sent som i morse i SVT att det är klart att det här måste till särskilda arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Det måste till åtgärder för att mildra situationen för de människor som varslas. Många av dem kommer också så småningom att gå ut i arbetslöshet om man inte vidtar åtgärder.

Jag är ganska övertygad om att den hållning som arbetsmarknadsministern har visat i det här interpellationssvaret inte kommer att hålla. Opinionen kommer att bli så stark från Kent Johansson, från andra, från Socialdemokraterna, från fackliga organisationer och från företag – man kommer att kräva att det ånyo införs en aktiv arbetsmarknadspolitik i Sverige – att den passiva hållning som regeringen har intagit inte kommer att hålla.

Därför kommer vi under den här interpellationsdebatten i dag att redovisa från Socialdemokraternas sida vad det är som skiljer oss åt. Vi vill nämligen ha aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder i stället för skattesänkningar och i stället för sänkningar av inkomstskatten med några hundralappar.

Vi tror nämligen att det är väldigt viktigt att i en sådan här tid betona solidariteten i samhället, att människor som har resurser är beredda att avstå lite för att de människor som har en besvärlig situation också ska få en chans till en ny och bättre situation den dag då konjunkturen vänder. Det är det den här debatten handlar om: att visa den viljan.

Jag kan bara konstatera att arbetsmarknadsministern så här långt har redovisat en väldigt dålig vilja. Men varsågod: Ta del av våra förslag! Anteckna dem gärna!

Anf. 11 LARS HJÄLMERED (m):

Fru talman! Det har kommit ett antal dystra besked som har berört västra Sverige och Göteborg under de senaste månaderna. Det har gällt varsel på Volvo Personvagnar. Deras underleverantörer har drabbats liksom nu senast Volvo Lastvagnar. Som göteborgare kan man konstatera att det är en dyster situation och något som kräver lite eftertanke hos politiska beslutsfattare, oaktat vilka roller vi har i detta.

Vi kan se att de här företagen är konjunkturkänsliga. När konjunkturen bromsar in slår det mot nybilsförsäljningen. Den finansiella oro som finns i USA märks inte minst hos Volvo Lastvagnars kunder, där det till exempel finns en osäkerhet om man är beredd att nyinvestera i sin lastvagnspark. Men vi har också detta som påverkar Volvo Personvagnar där man kanske har haft lite mer av större och bränsletörstiga bilar och inte stått rustade för den miljöbilstrend som har rått.

Alltnog tror jag att fordonsindustrin även fortsatt kommer att vara viktig trots de varsel som nu läggs. I det långa perspektivet kommer den att vara en fortsatt viktig del av det svenska näringslivet.

Det finns flera saker man både kan och bör överväga att göra. Det kortsiktiga kommer säkert mycket av dagens diskussion att handla om. Där tycker jag att regeringen tar bra initiativ bland annat genom att ge ett särskilt uppdrag till landshövdingen och ordföranden i regionens utvecklingsnämnd för att se hur man kan använda de instanser som finns lokalt, Arbetsförmedlingen och annat, för att ta tag i den nu aktuella situationen.

Mycket av diskussionen mellan ministern och de övriga debattörerna kommer säkert att handla om just detta, och därför tillåter jag mig, fru talman, att lite grann lyfta blicken. Det är viktigt, åtminstone för mig som vald företrädare för Göteborg, att fundera på hur vi fortsatt kan utveckla näringslivet i Göteborg för de nämnda Volvoföretagens skull men också vad gäller näringslivet i stort.

På medellång sikt tror jag att det finns ett par områden som är särskilt viktiga. Det första handlar om infrastrukturen. Det har från regeringens sida kommit tydliga besked i den så kallade närtidssatsningen. Det blir fem stora satsningar. Det handlar om en väg till Göteborgs hamn, att påbörja bygget av en vägförbindelse, forcera bygget av vägen till Trollhättan där Saabs bilfabrik ligger, bygga klart vägen mellan Borås och Ulricehamn samt göra en kraftsamling när det gäller järnvägstrafiken.

Detta i sig skapar inga arbetstillfällen, men det kommer att underlätta för Volvoföretagen och för det övriga näringslivet att transportera såväl gods som personer. Förhoppningsvis kan det komma mer i den infrastrukturproposition som nyligen presenterades och som kommer att landa i konkreta projekt om ungefär ett år.

Det andra handlar om forskningspolitiken. Om ett par veckor lägger regeringen fram en forskningspolitisk proposition, och regeringen har redan nu lättat på förlåten lite grann genom tydliga besked från näringsministern. Så sent som vid frågestunden i går var forskningsministern tydlig med att det rör sig om offentliga pengar – ungefär 450 miljoner kronor till fordonsrelevant forskning bland annat inom områden som berör trafiksäkerhet och klimat. Det kommer visserligen inte att lösa de akuta problemen för Volvo Personvagnar eller Volvo Lastvagnar med tanke på den situation de just nu befinner sig i, men långsiktigt kan det bygga upp deras förmåga att ta fram nya motorer och annan teknik som kommer att vara viktig för deras överlevnad.

Det handlar också, fru talman, om en annan fråga som senare kommer att tas upp till behandling i bland annat EU-nämnden, nämligen frågan om EU:s kommande lagstiftning gällande utsläppskrav på personbilar. Där har vi moderater tydligt tagit strid för att den satsning som Volvo Personvagnar gjort på *flexifuel*-bilar ska kunna krediteras, att de ska kunna få kredd för detta, och att man inte enbart ska se till bensinbilarna, såsom förslagen varit tidigare. Det är en överlevnadsfråga för dem men också för Saab i Trollhättan. Den frågan kommer vi att fortsätta att driva.

På lång sikt – det är möjligt att vi kan komma tillbaka till detta senare, och det är en hemläxa för oss här men också lokalt i Göteborg – gäller det att fundera på skol- och utbildningssystemet, alltså vad vi ger för bas för unga i Göteborg så att de lär sig ordentligt, står rustade för jobb på Volvo och andra företag, och, för den delen, för skapandet av nya företag så att vi kan bygga upp ett nytt näringsliv i Göteborg.

Anf. 12 TOMAS ENEROTH (s):

Fru talman! Statsrådet! Jag måste säga att jag likt Lars Johansson är relativt chockad över den likgiltighet som regeringen och Sven Otto Littorin visar inför den kris som fordonsindustrin och övriga industrin nu står inför.

Det är Sven Otto Littorin som nästan är huvudansvarig för att 500 000 människor lämnat arbetslöshetsförsäkringen. Våldigt många står med ett väsentligt försämrat skydd nu jämfört med tidigare, detta i en lågkonjunktur där tusentals människor ställs utanför arbetsmarknaden. Det är Sven Otto Littorin och regeringen som är ansvariga för nedmonteringen av arbetsmarknadspolitiken, där i princip alla muskler som funnits lokalt och regionalt tagits bort, där man inte längre kan erbjuda arbetslösa människor ordentliga yrkesinriktade utbildningar och möjlighet att matchas mot andra delar av arbetsmarknaden.

Av Svenskt Näringslivs egna studier vet vi sedan tidigare att över 90 000 arbetstillfällen förlorats under högkonjunkturen på grund av att regeringen valde att skära ned möjligheterna till arbetsmarknadspolitiska åtgärder, yrkesinriktad utbildning. Man har missat matchningstillfällena och inte tagit till vara högkonjunkturen. I stället har företagare i mitt hemlän i Småland fått tacka nej till jobb då de inte fått tag på kvalificerad arbetskraft. Regeringen och Sven Otto Littorin verkar ha trott att människor automatiskt lär sig programmera och svetsa när de får sänkt akasseersättning.

Dessutom blir detta ytterst påtagligt i ett läge när krisen drabbar Västsverige och Göteborgsregionen. Där påtalar företrädare för Arbetsförmedlingen mycket tydligt att de inte har några resurser. Det är klart att det kan vara ett vällovligt initiativ att tillsätta en samordnare eller två, eller till och med tre eller fyra, men poängen är vilka verktyg och muskler dessa samordnare har. Har de egentligen någonting att använda sig av? Just nu verkar det vara regionen som får ställa upp med resurser och se till att vissa insatser kan göras.

I interpellationssvaret hänvisas också till omställningsavtalet. Jag har egna direkta erfarenheter av att arbeta med omställningsavtal, och även om det är viktigt att parterna tar sitt ansvar kräver det samverkan genom offentliga insatser inom arbetsmarknadspolitiken.

Vi har ett helt annat koncept som kanske hade förhindrat att vi till stora delar nu hamnar i situationen att tusentals människor ställts inför den oro som nu finns. Vi har en kraftig uppgradering av arbetsmarknadspolitiska utbildningar, riktade yrkesutbildningar, inte minst till den industrisektor som på andra delar av arbetsmarknaden fortfarande behöver jobb, riktade satsningar på kvalificerad yrkesutbildning och vuxenutbildning samt en ordentlig satsning på fordonsindustrins strategiska program.

Här har historien varit fantastisk. Vi tillsatte under den förra mandatperioden strategiska program som framgångsrikt arbetat med att stärka svensk fordonsindustri. Programmen löpte ut 2008, och vi har under ett års tid fått jaga regeringen för att kunna få något slags besked ifall det blir en fortsättning på dessa program. I Västsverige finns doktorander som fått sägas upp för att man inte kunnat ge några tydliga besked. Vi var snabbt ute i relation med parterna och fick, enligt Bil Swedens önskemål, fram 500 000. Det är ett tydligt program som skulle kunna stödja och hjälpa fordonsindustrin men även ge allmän kunskap till andra delar

av industrin. Här har regeringen sent omsider gett några besked i budgeten, men det är fortfarande oklart vad som egentligen ingår i detta.

I vår budgetmotion gör vi dessutom stora satsningar på exportstöd för att den kunskap och erfarenhet som finns i underleverantörsledet i Sverige också ska kunna användas för att vidga exportmarknaderna i Sverige när Volvo och Saab nu inte gör dessa beställningar.

Jag är förvånad över att regeringen och Sven Otto Littorin kan vara så likgiltiga och ställer därför samma grundläggande fråga som Lars Johansson: Är det inte dags att ni, på samma sätt som ni inom andra delar i budgetpropositionen backar från en del tidigare besparingar, nu börjar inse att er arbetsmarknadspolitik varit helt felaktig? Är det inte dags att också där göra en återställare, Sven Otto Littorin?

Anf. 13 BERIT HÖGMAN (s):

Fru talman! Denna interpellationsdebatt tar huvudsakligen upp situationen i Göteborg, och den är nog så allvarlig. Men Göteborg är tyvärr inte ensamt. I ett sådant läge väljer Littorin att hålla presskonferens för att meddela att de inte tänker göra någonting, att de inte tänker göra några statliga insatser. Maud Olofsson tycker att Volvo minsann ska tåla en liten storm. Lite senare på dagen börjar Littorin få kalla fötter, och när han lyssnar på och ser arbetarna i Göteborg låter det, trots allt, som att en omfördelning av resurser ska ske.

Vad är det då vi ser? Vi ser att Arbetsförmedlingen beskurits på resurser och arbetsmarknadsutbildningarna dragits ned med 70 procent. De ligger nu på den lägsta nivån sedan 70-talet. Tord Strannefors, prognoschef på Arbetsförmedlingen, säger: De kommer bara att öka – varslen – och i en allt snabbare takt.

Volvo i Arvika, Volvo i Umeå, läkemedelsföretag i Strängnäs, småhusfabrikanter i Småland, pappersfabrik i norra Dalsland – varslen duggar tätt i hela landet och i många branscher. Frågan är naturligtvis: Omfördelning från vad? Gäller det omfördelning från en arbetsförmedling som redan har dränerats på resurser? Är det ungdomarna som ska ta stryk? Är det de funktionshindrade? Är det invandrarna? Eller har arbetsmarknadsministern för avsikt att ställa ort mot ort, orter som redan drabbats av tunga varsel?

Återigen: De finns i hela Sverige. Det är oerhört allvarligt i Göteborg, men det finns många andra platser som också drabbas. På vilket sätt ska denna omfördelning ske? Från vem och till vad? Vem blir utan insatser? För mig är det alldeles uppenbart att regeringen blivit tagen på sängen och saknar en strategi för ett agerande som är nödvändigt i dag, i morgon, nästa vecka, nästa månad och nästa år.

Anf. 14 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Fru talman! Jag vill börja i en annan ände. Jag vill börja med att citera den som är den stora tänkaren och strategen på Arbetsmarknadsdepartementet och tillika arbetsmarknadsministerns viktigaste medarbetare, nämligen statssekreterare Eva Uddén Sonnegård. Hon sade så sent som i slutet av augusti i Sveriges Television: Vi är inte alls på väg in i något slags lågkonjunktur.

I dag vet vi bättre. I september varslades så många som 9 000 människor i vårt land. Det är en rekordsiffra. Vi måste gå tillbaka till 90-tals-

Prot. 2008/09:10

3 oktober

Svar på
interpellationer

krisen för att se de siffrorna. Värst drabbad är fordonsindustrin i Västsverige, som vi diskuterar i dag. Det får effekter för sysselsättningen i stort för vårt land när en så viktig industri som fordonsindustrin slås ut. Det hotar också småföretag, underleverantörer, vilket har sagts tidigare här i dag.

Lägg därtill finanskrisen. Jag vill inte komma här och påstå att finanskrisen är den borgerliga regeringens fel. Men den riskerar att ytterligare förvärra den uppkomna svåra situation vi har. Den gör att vi har fattiga och oroliga ägare till viktig industri i vårt land.

Det Eva Uddén Sonnegårds uttalande avslöjar är egentligen inte att man inte förutspådde finanskrisen – det är få som skulle kunna göra det – utan att den borgerliga regeringen står helt handfallen inför den uppkomna situationen, den lågkonjunktur vi ser nu. Det avslöjar att man i den budget som en månad senare lades fram har gjort helt andra bedömningar, bygger på en helt annan grund. Det enda man hann ändra fram till debatten var retoriken, ingenting annat.

Littorin får brev från oroliga Volvoarbetare. Han svarar empatiskt i medierna. Han visar ilska. Han svär till och med lite grann, för det ska man väl göra för att vara lite folklig. Det är säkert någonting PR-konsulterna upplyst Littorin om. Han säger att man gör en ordentlig inventering. Han säger att det krävs en palett av insatser.

Redan nästa dag får vi i Göteborgs-Posten veta vad den där paletten av insatser är. Maud Olofsson åker på bilsalong i Paris. Två samordnare utses. Det är bra. Men vi får också ett annat besked: Den borgerliga regeringen kommer ingenting att göra. Det är andras ansvar. Det är parternas ansvar. Det är ägarnas ansvar. Det är regionens ansvar. Detta är paletten av insatser från den borgerliga regeringen. Samtidigt upprepar man att Sverige står starkt.

Poängen har framförts tidigare: Den borgerliga regeringen har missat chansen att rusta Sverige starkt inför den lågkonjunktur vi går in i. Maud Olofsson har försakat branschprogrammen. Littorin har rustat ned och nästan tillintetgjort den aktiva arbetsmarknadspolitiken och dessutom försämrat vanligt folks trygghetssystem. Det är sanningen, Littorin. Ta ert ansvar nu!

Anf. 15 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Låt mig säga att jag tycker att det är både sorgligt och anmärkningsvärt hur Socialdemokraterna försöker skära pipor i vassen och knipa billiga politiska poänger på människors olycka. Det är det ni gör genom det sätt ni bedriver debatten på.

Jag vill påminna om att det inte är regeringens fel att bilkonsumenternas preferenser i dag inte stämmer överens med Volvos bilprogram. Jag vill påminna om att det inte är regeringens fel att Volvo Lastvagnars kunder på grund av finanskrisen har svårigheter att finansiera sina lastbilsinvesteringar.

Det ropas efter krispaket. Jag vill påminna om att när Ericsson sade upp 50 000–60 000 personer, halva sin personalstyrka, i Sverige för sju åtta år sedan, inte gjorde socialdemokratiska regeringen då något krispaket för telekomindustrin. Det gjordes inte.

Det som behöver göras är en lång rad strukturella och konjunkturella riktiga åtgärder för att se till att industrin går bra, att utvecklings- och

forskningsprogram lever vidare och att vi använder alla våra gemensamma resurser som finns på lokal, nationell och regional nivå för att hjälpa dem som nu berörs. Vi har en lång rad kraftfulla insatser för att möta dessa problem. Regeringen utsåg i går två samordningsmän för att samla ihop alla som nu sitter på de olika nycklarna, de olika åtgärdsplanerna och de olika insatserna. Våra myndigheter är och måste vara rustade för att inte bara fungera i vackert väder utan också när det är sämre tider.

Jag vill påminna om att regeringen i budgeten som presenterades för en dryg vecka sedan gjorde den största insatsen och den största investeringen i forskning och utveckling som någonsin har gjorts, 15 miljarder kronor på forskning och utveckling, för att vi ska stå starka i framtiden. Det är rätt tid att göra det när det blåser snålt kring knuten.

Jag vill också påminna om fordonsforskningsprogrammet. 900 miljoner per år satsas av staten och näringslivet tillsammans för att finansiera just den typ av industrinära forskning som kan leda till nya framtidsinriktade modeller med kvalitet och miljötänkande.

Jag vill också påminna om att vi i budgeten lade 2 miljarder på vuxenutbildningen för att se till att kunna möta en del av de problem som uppstår när vi behöver nya kompetenser, och jag vill påminna om den infrastruktursatsning som presenterades i budgeten. Den motsvarar nästan 2 miljarder enbart i Västra Götalandsregionen. Lars Hjälmered refererade till den. Den betyder nya vägar och järnvägar i Göteborgsregionen: en ny älvförbindelse, E 6:s dragning ned mot hamnen, riksväg 40 och en hel del andra projekt.

Vad är då Socialdemokraternas alternativ? Det är som vanligt: krispaket, höjda skatter och arbetsgivaravgifter och 9 000 Amsplatser. Det är precis den politik som ni prövade i tolv år och som ledde till det största utanförskapet i västvärlden.

Ni säger att vi inte har någon arbetsmarknadspolitik. Men vi lägger 1,8 procent av bnp på aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Det är en av de högsta siffrorna i hela västvärlden. Vi har 90 000 personer i olika program. Nu vill ni öka dem med 10 procent, och det ska vara lösningen på problemen i Västsverige. Med all respekt, men det är inte seriöst. Vi ska möta det med infrastrukturinvesteringar och investeringar i forskning och utbildning, investeringar som leder till hållbar utveckling och företag som vågar anställa. Vi ska se till att det funkar.

Ni vill höja arbetsgivaravgifterna med 1 procent jämfört med vårt förslag. Ni vill se till att höja arbetsgivaravgifterna för ungdomar med minst 10 miljarder per år och i praktiken införa en ungdomsskatt. Hur många av Volvos arbetare kommer att vara kvar när ni höjer skatten på arbete, när ni gör det dyrare för Volvo att anställa? Med all respekt, men kom med någonting nytt!

Anf. 16 LARS JOHANSSON (s):

Fru talman! Det är arbetsmarknadsministern som är skyldig att komma med någonting nytt. Det där var bara en uppräkningslista av det vi har hört tidigare om allt vad denna regering gör.

Det är positivt att man fullföljer Trollhättepaketet. Det är bra att man fortsätter den satsning på infrastruktur som Trollhättepaketet innehåller. Men beakta också vad Trollhättepaketet i övrigt innehåller och det sam-

arbete som fanns med Västra Götalandsregionen. Kent Johansson, som ni nu har utsett till samtalspartner, var en av dem som aktivt bidrog till att man gjorde ett särskilt Trollhättepaket när Saab var i kris. Det var framgångsrikt. Det är det anslaget vi nu för fram. Man måste se de frågorna på det sättet.

Det handlar om olika saker. Ericsson, säger arbetsmarknadsministern. Javisst, men vi hade då en socialdemokratisk regering med ett omfattande arbetsmarknadspolitisk program som Ericsson kunde luta sig mot. Därför gick det mycket bättre. Men det är det vi inte har nu. Ni har tagit bort de arbetsmarknadspolitiska insatserna. Arbetsförmedlingens chef i Göteborg uttalar sig flera gånger i veckan om detta.

De pengar som finns är uppbokade. Det finns inga särskilda resurser för Arbetsförmedlingen att använda i denna situation. Arbetsmarknadsministern svarar att det går bra att omprioritera inom arbetsförmedlingsorganisationen. Problemet är att inte bara handlar om Västsverige och fordonsindustrin.

Vi har varsel också på andra håll där det också krävs insatser från Arbetsförmedlingen. Att hålla på och snurra runt pengar inom arbetsförmedlingsorganisationen leder ingenstans. Det blir inga nya pengar av det. Det blir nya problem på andra håll. Därför måste arbetsmarknadsministern ta till sig den situation som vi nu är inne i och agera i tid.

Ta det exempel som Västra Götaland presenterade i dag att man är beredd att gå in med ytterligare 100 miljoner till fordonsforskning och fordonsutveckling i Västsverige. Det presenteras som en nyhet i Göteborgs-Posten i dag, men det är ingen nyhet.

Man har krävt besked av regeringen i över ett halvår. Är regeringen nu beredd att gå in är det bra. Jag har inte fått något besked om det. Det är en rak fråga till arbetsmarknadsministern: Är regeringen nu beredd att gå in när krisen står för dörren? Det vore intressant att höra. Hitintills har man sagt nej och tyckt att fordonsindustrin kan sköta det själv.

Problemet är att det inte är så enkelt. Volvo Personvagnar liksom Saab har två ägare i USA med stora ekonomiska problem. Just nu förhandlas det om ett särskilt krispaket till GM, Ford och Chrysler på 25 miljarder dollar i form av stöd till dessa företag.

I bästa fall kommer de att få det stödet. Det kommer att minska trycket på Saab i Trollhättan och Volvo Personvagnar i Göteborg. Men det kommer ändå att innebära att de inte har några särskilda resurser att sätta in i den kris de nu befinner sig i. De har en dålig balansräkning. Staten måste därför gå in, hjälpa till och stötta med särskilda åtgärder så att vi kan övervintra och så att människor kanske kan vara kvar i anställningar genom särskilda åtgärder i form av utbildning och kompetensutveckling i företagen. Det är oerhört viktigt. Underleverantörerna har precis samma situation.

Jag håller med om att AB Volvo har en annan situation. Det har en mycket bättre balansräkning. Det är mer en konjunkturfråga för dem. Men även där gäller det att vara med, ha morötter och se till att också det kan övervintra så att väldigt många människor kan vara kvar i företaget till dess att konjunkturen vänder. Det är så man ska hantera de arbetsmarknadspolitiska insatserna.

Anf. 17 LARS HJÄLMERED (m):

Fru talman! Jag tänker i mitt andra inlägg beröra tre frågor. Det första jag tänkte fånga upp handlar om forskningsfrågorna och fordonsforskningen.

Nu får vi en fortsättning på de program som tidigare funnits från tidigt 90-tal och introducerades av Per Unckel en gång i tiden. Det handlar om 450 miljoner av skattepengar som läggs på detta. Det satsas lika mycket, 450 miljoner kronor, av företrädarna i branschen. Det blir totalt 900 miljoner kronor per år.

Det är fantastiskt mycket pengar som på kortare men kanske också på medellång sikt kommer att bygga en bra förmåga för den svenska fordonsindustrin. Det är utomordentligt viktigt för dess möjlighet att arbeta fram nya hybridmotorer och andra saker.

Det andra jag vill återkomma till är en ödesfråga som vi kort berörde. Det handlar om EU-lagstiftningen. Det gäller de regler som ska gälla för personbilar från år 2012 och framåt. Det var uppe i EU-parlamentet häromveckan och ska upp till ministerrådsmöte där ministrarna ska ta tag i det hela. Det är en ödesfråga för Saab i Trollhättan och Volvo i Göteborg.

Där har sossarna varit nära nog handfallna att fånga upp frågan som handlar om etanol och *flexifuel*-bilar. Vi har drivit på. Vi tycker att biobränslen ska kunna krediteras i utsläppshandelssystemet för bilarna helt enkelt för att främja bättre miljöfordon. Det är någonting som definitivt skulle kunna gynna de svenska tillverkarna. Det är utomordentligt viktigt.

Fru talman! Som avslutning vill jag komma tillbaka till situationen i skolan i Göteborg på lite längre sikt. Det är en utomordentligt segregerad stad. Det finns skolor och stadsdelar där eleverna nära nog hundra procentigt uppfyller målen i skolan. Omvänt finns det stadsdelar och skolor där kanske i storleksordningen hälften av eleverna gör det.

Man ger inte eleverna rätt förutsättningar i Göteborg. Vi har ett långtgående åtgärds paket med lärarfortbildning, skriftliga omdömen, betyg i fler steg och tidigare, nationella prov i årskurs 3 och en lång rad andra saker. Det kommer långsiktigt att bygga upp förmågan och ge barn och ungdomar i Göteborg rätt start i livet.

Det är synd att sossarna inte har plockat den bollen. Vi kommer att fortsätta att göra det.

Anf. 18 TOMAS ENEROTH (s):

Fru talman och herr statsråd! Trots de opinionssiffror vi har som talar för att oppositionen har ett markant övertag vill jag ändå påminna statsrådet om att ni sitter i regeringsställning. Det har inte varit något val, dessvärre, skulle jag vilja säga.

Det innebär att statsrådet är den som har makten och möjligheten att agera. Ni väljer att inte göra det. Ni valde att blunda i alla era prognoser om den utveckling Sverige står inför. Det är bara ett år sedan som Anders Borg sade att vi hade en fantastisk tillväxt att vänta. Nu har han fått dra ned i prognoserna tre gånger.

Själva har statsrådet talat om att vi får en arbetsmarknadsutveckling som ska vara positiv. Nu spår ni själva i era egna prognoser att arbetslösheten ökar i Sverige. Jag kan tänka mig att ni behöver revidera dessa prognoser än mer efter de senaste månadernas händelser.

Ni säger när vi tar upp den här diskussionen i en interpellationsdebatt att vi utnyttjar andra människor olycka. Vi för deras talan, eftersom vi vet hur det är. Vi har många av oss varit i den situationen själva.

Vi vet den oro som finns. Vi känner frustrationen och ilskan över en regering som sitter isolerad och inte ser vad som händer. Ni skriver debattartiklar till människor som oroar sig och säger: Vi gör ingenting. Det skapar en knut i magen på många människor.

Att avstå från att agera innebär att domen kommer att falla väldigt hård över regeringen. Det handlar om att inte skjuta till medel till arbetsmarknadspolitiska utbildningar, att inte stärka industrin, att inte upptäcka att det finns ett politiskt ansvar och insatser att göra.

Littorin talar om höjda arbetsgivaravgifter. Det är ni som har höjt arbetsgivaravgifterna! Landets småföretagare fick en höjning av arbetsgivaravgifterna med 40 000 kronor så fort regeringen tillträdde. Det är den bistra sanningen. Det är därför landets småföretagare är så förbaskade på regeringen. De inser att regeringen har höjt skatterna för dem.

Vi har föreslagit riktade sänkningar av arbetsgivaravgifterna till landets småföretagare så att de ska kunna anställa mer. Det har ni varit emot. Där har ni missat väldigt många nya jobb.

Anf. 19 BERIT HÖGMAN (s):

Fru talman! Littorin börjar sitt andra inlägg med att berätta att ingenting är regeringens fel. Jag brukar lära barnen att det är fult att skylla ifrån sig. Det är mycket bättre att vara med och ta ansvar.

Det är en häpnadsväckande syn som arbetsmarknadsministern har. Det är en distans och verklighetsfrånvändhet som jag förstår, precis som Tomas Eneroth sade, väcker en otrolig vrede hos människor som de facto berörs och är oroliga.

Om regeringen nu ändå skulle få för sig att ta ansvar för det som är regeringens fel skulle man kunna börja med den halva miljon människor som i dag står utan en omställningsförsäkring för att komma vidare från ett jobb till ett annat jobb.

Det måste vara arbetsmarknadspolitikens viktiga mål att hjälpa människor att komma från ett jobb till ett annat. Det handlar om att ställa om och gå vidare i livet. Det var också vad Kent Johansson sade i tv i morse. Han ser att Arbetsförmedlingen i Västra Götaland och i Göteborg behöver mer resurser.

Vad säger då Littorin? Jo, att det är gammal socialdemokratisk politik att få resurser att hjälpa människor från ett jobb till ett annat.

Jag blir fundersam. Kommer regeringen över huvud taget att lyssna på de samordnare man har tillsatt? Eller kommer ni att lämna Västra Götalandsregionen och dess jobbare i sticket med hänvisningen: Detta är inte regeringens fel.

Anf. 20 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Fru talman! Jag tycker verkligen att Littorin borde skämmas när han anklagar oss för att exploatera människors rädsla och oro. Att vi inte ens

får föra fram den uppriktiga oro vi känner med alla de 10 000 varslade i vårt land till Littorin eftersom vi då exploaterar människors rädsla – det är en allvarlig anklagelse.

Samtidigt har Littorin tillintetgjort den aktiva arbetsmarknadspolitiken. Så få som 4 000 människor hade en arbetsmarknadsutbildning i juli månad. Dessutom är vanligt folks inkomsttrygghet förstörd. 500 000 människor har lämnat a-kassan. Ni borde skämmas.

Många av de här långsiktiga insatserna kring forskning och branschprogram, Lars Hjälmared, har vi lyft upp flera gånger. Det är ju väldigt positivt att ni lyfter upp det nu, men senfärdigheten har vi kritiserat i våra budgetmotioner och på det jobbtoppmöte vi hade i våras. Det är senfärdigheten vi är kritiska till. Kanske det till och med behövs ytterligare resurser nu.

Vi socialdemokrater får ta på oss ledartröjan i den här frågan. Vi kommer den 22 oktober inom ramen för Rådslag Jobb att ha ett stort arrangemang i Göteborg som vi kallar Samling för industrin. Vi kommer att fokusera på fordons-, bas- och tillverkningsindustrin. Vi kommer givetvis att ha en stark medverkan från fackföreningsrörelsen, men vi kommer också att bjuda in näringslivet och de berörda för att diskutera vad mer som kan göras.

Vi har en stark tilltro till det alternativ vi redan har och som vi kommer att presentera i vårt budgetalternativ och i de 124 programpunkter vi antog på vårt jobbtoppmöte. Men vi ska vara där, lyssna, och föra samtal med den region som är en viktig motor. Fordonsindustrin i Västsverige är en av de viktiga motorerna för hela Sveriges utveckling.

Anf. 21 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! Jag är inte förvånad över statsrådet Littorins svar till Lars Johansson, även om jag är lika besviken som Lars. Det här svaret kommer också att ges till vårt län, Örebro län, där flera varsel har kommit som en direkt följd av varslat på Volvo i Göteborg. På Bharat Forge Kilsta i Karlskoga har man varslat 45 personer. Också på Volvo CE i Hallsberg har man varslat om att säga upp anställda. Hur många som kommer att drabbas vet vi ännu inte.

Hur många andra stora eller små underleverantörer som är kopplade till fordonsindustrin, både runt om i Sverige och i mitt eget län, och som kommer att drabbas vet vi inte heller. Men man behöver inte vara någon Einstein för att förstå att det kommer att ske uppsägningar hos just dem som har jobb åt Volvo.

En del personer från regeringen och även från de borgerliga riksdagsledamöterna kallar oss dysterkvistar när vi försöker se det som händer. Vi vill gärna agera, men det är svårt att göra det eftersom vi inte har makten.

Den lokala arbetsförmedlingschefen sade i samband med att vi lyfte upp denna debatt i radio för några dagar sedan att man inte kan agera mot de här varslen, för det har man inte resurser till. Därför tycker jag att Berit Högmans fråga till statsrådet Littorin är mycket befogad. Om man nu ska omfördela i stället för att ge mer resurser, vilka är det då som inte kommer att få något stöd?

Fru talman! Som jag började med att säga är jag inte förvånad över svaret, även om jag är besviken. Tidigare varsel i Karlskoga har mötts av

Prot. 2008/09:10
3 oktober

*Svar på
interpellationer*

tystnad från den här regeringen. När de tidigare ersättningsjobben till Karlskoga och andra ställen har försvunnit inom försvarsindustrin har jag ställt frågan till försvarsministern. Den tidigare socialdemokratiska regeringen har ju faktiskt försökt agera där orter har drabbats. Man har påverkat, och man kanske till och med har erbjudit ersättningsjobb. Dessa ersättningsjobb tar den här regeringen bort, och det kallar man aktiv arbetsmarknadspolitik.

Samtidigt har man åstadkommit en kraftigt försämrad arbetslöshetsförsäkring så att 500 000 människor har lämnat den. Väldigt många kommer också att få känna på vad försämringen av ersättningen innebär när man blir arbetslös.

Dessutom har man ändrat kraven. De människor som blir varslade och så småningom kanske till och med uppsagda kommer att tvingas lämna sin kommun från den första dagen de blir arbetslösa. Till dem säger Littorin: Ja, men det är liksom marknaden som gäller.

Jag är faktiskt jättebekymrad, och jag skulle önska att vi hade en mycket större satsning på en arbetsmarknadspolitik som nu kan vara med och möta det som händer. Dessvärre, fru talman, ser jag inte något sådant från regeringen.

Anf. 22 Förste vice talman JAN BJÖRKMAN (s):

Fru talman! Det har väl framgått med all önskvärd tydlighet av den här debatten att fordonsindustrin är viktig för Sverige. Den är viktig för Sveriges tillväxt, den är viktig för vår sysselsättning och den är viktig för de enskilda individerna. Det är enkelt att konstatera att när fordonsindustrin har bekymmer har också Sverige bekymmer. För att knyta an till interpellationen: När Göteborg har bekymmer har också många andra delar av Sverige och många andra orter bekymmer.

Jag som kommer från Olofström ser detta samband väldigt tydligt. I min kommun har vi Sydsveriges största industriområde. Vi är en liten kommun med 13 000 invånare, och det är klart att när fordonsindustrin som industriverksamheten i min kommun riktar sig till har bekymmer får vi också bekymmer. Vi har i dagsläget, kopplat till vad som händer i fordonsindustrin, flera hundra varsel – först ett från Volvo, sedan ett till från Volvo, sedan ett från Finnveden. Vi vet inte om det är slut med detta.

När arbetsmarknadsministern säger att detta inte är regeringens fel begärde jag ordet, för det är inte heller de enskilda arbetares och tjänstemäns fel som nu drabbas och som kan komma att drabbas om man inte gör någonting.

Jag är säker på att min lilla kommun gör vad som står i dess makt för att åstadkomma förbättring för de enskilda på kort sikt. Jag är också säker på att min region Blekinge, som är en ganska liten region, gör vad man kan för att underlätta både för de enskilda på kort sikt och för regionen och fordonsindustrins sysselsättning på lång sikt, precis som man gör i Göteborg.

Samtidigt kan man säga att om kommunen gör insatser, om regionen gör insatser och om företagen gör insatser blir det för min del väldigt konstigt att den enda som inte skulle göra några extra insatser är staten, samhället och regeringen, som har huvudansvaret för sysselsättning och utveckling.

Jag har sett artikeln i gårdagens Göteborgs-Posten, och jag förstår kopplingen för arbetsmarknadsministerns och näringsministerns del till skattebetalarna och att skattebetalarna ska vara försiktiga med pengarna. Men jag tror att det är just i de här krislägena, när man har alldeles särskild oro, som skattebetalarna är intresserade av att göra en extra insats. Jag tror också att solidariteten är tillräckligt stor för att man ska säga att även om jag själv inte drabbas i dag är jag beredd att bära detta ansvar solidariskt.

Därför tror inte jag att skattebetalarna skulle invända i någon större utsträckning om regeringen sade att vi är beredda att göra insatser när vi har ett extraordinärt läge, utan tvärtom – jag tror att det är i de här lägena man förväntar sig detta.

Jag förstår att arbetsmarknadsministern inte kan gå ifrån artikeln från i går, men det vore ändå bra om arbetsmarknadsministern kunde ta ett halvt steg tillbaka i alla fall och säga: Vi inser att läget är allvarligt, och vi utesluter inte insatser framöver.

För drygt 30 år sedan var den dåvarande arbetsmarknadsministern Per Ahlmark i min kommun och önskade arbetarna i Olofström lycka till i ett liknande krisläge. Jag vill inte att den nuvarande arbetsmarknadsministern ska bli ihågkommen på samma sätt.

I detta anförande instämde Peter Jeppsson (s).

Anf. 23 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Jag vill påminna om två saker. 180 000 personer har lämnat utanförskapet sedan vi tog makten och har kommit in på arbetsmarknaden, betalar skatt och bidrar till det faktum att vi nu har de kanske starkaste statsfinanserna i västvärlden. Jag vill också påminna om att 99,8 procent av arbetskraften *inte* har varslats.

Dessa två fakta tillsammans betyder att vi har en oerhört stark grund att stå på för att möta just de problem som vi nu möter.

De personer som nu har varslats ska vi ge alla möjligheter och resurser som finns inom ramen för alla de olika aktörer och program som finns. Det är nu, när vi har så många som arbetar och så starka statsfinanser, som vi har råd och möjlighet att göra det som behövs.

Det är oerhört viktigt att knyta an till det vi hörde förste vice talmanen säga alldeles nyss: Det är inte de enskilda människors fel som nu har blivit varslade.

Därför blir det nästan lite rörande att höra Lars Johanssons oro för Fords balansräkning. Det är som vanligt: Ni lyfter nu ansvaret och kostnaderna från arbetsgivarna, från företagen, och lägger dem på skattebetalarna. Det tycker inte jag är rimligt. Företagen måste naturligtvis också ta ett ansvar i det här läget, precis som Ericsson gjorde för sju åtta år sedan när man sade upp 50 000 eller 60 000 personer. Då var man i ett oerhört mycket mer allvarligt ekonomiskt läge än vad Volvo och Ford är i dag. Ericsson tog det ansvaret. Jag är övertygad om att både Volvo Personvagnar och Volvo Lastvagnar, liksom andra som befinner sig i den här situationen, konstruktivt kommer att medverka till att så sker.

Vidare har vi omställningsavtalen. Trygghetsrådet och Trygghetsstiftelsen jobbar intensivt och med god framgång på att hantera den här sortens situationer. Vi måste också samla alla våra resurser – i stat, kom-

mun, region och vad det nu kan vara – för att fokusera på att lösa de problem som de personer som nu riskerar att bli uppsagda råkar ut för.

Jag har pratat med oerhört många personer de senaste veckorna. Jag har till exempel pratat med Stefan Löfven på Metall. När man går igenom det brev Metall tagit fram med åtta punkter som man tycker bör hanteras kan man konstatera att den här regeringen är oerhört aktiv i åtta punkter av åtta. Vi lägger 15 miljarder på forskning och utveckling. Vi arbetar med utbildning och ger 2 miljarder till vuxenutbildningen. Riskkapitalfrågorna, infrastrukturen i Västra Götalandsregionen, offentlig upphandling, regelverk, energiförsörjning, klimatfrågan – vi jobbar precis med de här sakerna. Jag ser också framför mig ett fortsatt konstruktivt samarbete, till exempel med Metall.

Jag har pratat med representanter för Göteborgs kommun, med Göran Johansson senast i förrgår. Jag har pratat med representanter för regionen. Jag har pratat med Fordonskomponentföreningens vd, som talar om möjligheter att anställa och exportera.

Jag pratar naturligtvis många gånger per dag med Arbetsförmedlingens ledning. Där säger man oerhört tydligt att man har resurser och kommer att fokusera dessa där de behövs bäst. Man kommer inom kort att öppna en arbetsförmedling på Torslanda, och man kommer naturligtvis att nu arbeta intensivt med handlingsplanen för den fortsatta verksamheten i Göteborgsregionen, i Västra Götaland, i Umeå och på andra ställen där det behövs.

Vi har också pratat med Almi, Nutek, Svensk Exportkredit och andra, som nu fokuserar sina resurser på att lösa de individuella problemen.

Det finns 35 miljarder kronor i budgeten för arbetsmarknadspolitik. Det finns möjlighet och beredskap att fokusera där problemen är som störst.

Beskedet här är tydligt: Det blir ingen industriakut för Volvos ägare med miljardstöd av skattebetalarnas pengar; det är helt riktigt. Det blir dock en kraftsamling där problemen är som störst.

Anf. 24 LARS JOHANSSON (s):

Fru talman! Det är intressant att lyssna till arbetsmarknadsministern, för nu är det en arbetsmarknadsminister på reträtt. Det är glädjande att arbetsmarknadsministern har tagit till sig de synpunkter och förslag som IF Metall har framfört, men man måste se helheten. Man måste också se till det som Stefan Löfven har sagt: Att utse två förhandlingsmän utan ekonomiska resurser att göra några direkta insatser är att utse personer utan handlingskraft. Man måste se helheten.

Sedan vill jag gärna säga till arbetsmarknadsministern, apropå detta med att vi skulle säga att det bara är staten som ska ta ansvar: Självklart ska företagen ta ett ansvar. Det är ju det förhandlingarna nu handlar om på de olika arbetsplatserna. De fackliga organisationerna driver självklart företagen till att varsla så få som möjligt. Det är ju deras vapen: att hela tiden förhandla för att göra det så bra som möjligt för sina medlemmar och för att så få som möjligt ska gå ut i arbetslöshet. Det är de som tar det ansvaret.

Vi är dock medvetna om att flera av dessa företag, som jag sade i mitt tidigare inlägg, har en situation som gör att de inte har de pengar som fordras. De har gått med förlust eller har väldigt små marginaler. Andra

företag har en bättre ekonomisk situation. Det är det man måste se, också som arbetsmarknadsminister. Man kan inte bara säga generellt, som arbetsmarknadsministern gör, att företagen ska ta sitt ansvar. Man måste också se till dem som inte har den möjligheten. Där måste man jobba med aktiv arbetsmarknadspolitik. Det handlar om att se den situationen.

Jag hoppas verkligen att skygglapparna nu försvinner från arbetsmarknadsministern och regeringen så att ni kommer tillbaka till riksdagen med förslag – ni kan göra det när som helst; ni har den möjligheten – om särskilda insatser för att stödja och utveckla fordonsindustrin i Sverige också i fortsättningen, men också för att se till att de människor som drabbas nu drabbas betydligt mindre.

Anf. 25 EVA-LENA JANSSON (s):

Fru talman! På måndag kommer jag att träffa lokala fackliga företrädare i Karlskoga för att lyssna på vad de har att säga. Jag ska då också berätta för dem att arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin som ett svar på vår oro över detta varsel berättar att 99,8 procent inte är varslade. Jag vet inte om det är någon tröst för dem, men de kommer i alla fall att få insikt om hur regeringen ser på den här frågan.

Stefan Löfven, IF Metalls ordförande, är ju inte direkt supernöjd med regeringens agerande. Att säga det skulle vara att ta i med mycket stora ord. Snarare är han besviken, i alla fall när jag har lyssnat på honom.

Med fler arbetslösa riskerar vi att minska kommunernas skatteintäkter. Som en följd av regeringens tidigare politik vad gäller a-kassan och sjukförsäkringen har antalet socialbidragstagare ökat. Kommunernas ekonomi är redan hårt ansträngd och kommer inte att bli bättre om skatteintäkterna minskar. Samtidigt säger regeringen: Vi tänker inte göra någonting mer. Det är upp till industrin själv. Jag är inte förvånad, men jag är lika besviken som Lars Johansson. Jag inser att inte heller Örebro län kommer att få något stöd från den här regeringen. Det kan jag bara beklaga, fru talman.

Anf. 26 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m):

Fru talman! Det är en myt att det inte finns några resurser eller att vi står handfallna. Det är en myt som ni gärna sprider för att knipa billiga politiska poäng på människors olycka. Jag vidhåller detta.

Det finns 35 miljarder i budgeten för arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Vi gör kraftfulla satsningar i årets budget på infrastruktur, på vuxenutbildning och på forskning och utveckling. Många av dessa resurser kommer att hamna i Västra Götalandsregionen, som vi nu diskuterar.

Maud Olofsson träffar i dag ledningarna för Volvo Personvagnar, Volvo Lastvagnar, Ford, Opel GM och Saab under bilmässan. Maud och jag kommer tillsammans att åka till Göteborg inom någon vecka för att få en första avstämning när det gäller samordningsmännens resultat av de inledande diskussionerna. Vi kommer att träffa alla berörda, inklusive varslade medarbetare på Volvo.

Jag välkomnar Luciano Astudillos möte den 22 oktober. Jag tror att det behövs många som träffas, samtalar och kraftsamlar runt de olika resurserna. Jag önskar er faktiskt lycka till med det mötet. Jag hoppas att de insatser eller idéer som kommer därifrån kan vara kraftfulla och viktiga.

Prot. 2008/09:10
3 oktober

Svar på
interpellationer

Vad vill då Socialdemokraterna i det här läget? Det här är en interpellationsdebatt, men det står trots allt två olika förslag, idéer eller politiska riktningar mot varandra. Socialdemokraterna vill införa en ungdomsskatt och höja arbetsgivaravgifterna för ungdomar med 10 miljarder, minst, per år. Man vill höja arbetsgivaravgifterna för alla landets löntagare med 1 procent per år. Hur många nya jobb blir det av det? Hur många förlorar jobben i dag på grund av era höjda skatter, arbetsgivaravgifter och kostnader för att anställa?

Nej, det är som vanligt: Socialdemokraterna kommer med krispaket, Amsutbildningar och skattehöjningar, med eller utan ert favoritmobbingsoffer Vänsterpartiet. Mot det står en politik för arbete och samarbete. De som nu varslas från Volvo, Saab och andra företag ska mötas med respekt, med individuella åtgärder och med en kraftsamling från alla aktörer. Det, kan jag utlova, kommer också att ske.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

2008/09:29 till socialutskottet

2008/09:30 till finansutskottet

2008/09:31 och 32 till trafikutskottet

Motioner

2008/09:N1 till näringsutskottet

2008/09:Ju1–Ju5 till justitieutskottet

7 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Proposition

2008/09:20 Sveriges antagande av rambeslut om verkställighet av utvarodomar

Motioner

med anledning av prop. 2008/09:3 Ränta vid återkrav inom arbetslöshetsförsäkringen m.m.

2008/09:A1 av Berit Högman m.fl. (s)

2008/09:A2 av Josefin Brink m.fl. (v)

2008/09:A3 av Ulf Holm (mp)

med anledning av prop. 2008/09:4 Ändrad sammansättning i Arbetsdomstolen i diskrimineringstvister
2008/09:A4 av Josefin Brink och Torbjörn Björlund (v)

Prot. 2008/09:10
3 oktober

med anledning av prop. 2008/09:5 Bättre genomförande av EG:s byggs
platsdirektiv
2008/09:A5 av Berit Högman m.fl. (s)
2008/09:A6 av Ulf Holm (mp)

med anledning av prop. 2008/09:9 Ändring i lagen 2003:113 om elcerti-
fikat
2008/09:N2 av Tomas Eneroth m.fl. (s)
2008/09:N3 av Lage Rahm m.fl. (mp)

med anledning av prop. 2008/09:14 Godkännande av rådets beslut om
inrättande av Europeiska polisbyrå (Europol)
2008/09:Ju6 av Lena Olsson m.fl. (v)

med anledning av prop. 2008/09:25 Sveriges antagande av rambeslut om
ändring av rambeslut 2002/475/RIF om bekämpande av terrorism
2008/09:Ju7 av Lena Olsson m.fl. (v)
2008/09:Ju8 av Thomas Bodström m.fl. (s)

8 § Kammaren åtskildes kl. 10.20.

Förhandlingarna leddes av andre vice talmannen.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 §	Avsägelse.....	1
2 §	Anmälan om kompletteringsval till utskott.....	1
3 §	Anmälan om fördröjt svar på interpellation.....	2
4 §	Svar på interpellation 2008/09:16 om behandling av Lissabonfördraget i Europeiska rådet den 15–16 oktober.....	2
	Anf. 1 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	2
	Anf. 2 BOSSE RINGHOLM (s)	3
	Anf. 3 ANDRE VICE TALMANNEN	4
	Anf. 4 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	4
	Anf. 5 BOSSE RINGHOLM (s)	5
	Anf. 6 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	6
	Anf. 7 BOSSE RINGHOLM (s)	7
	Anf. 8 Statsrådet CECILIA MALMSTRÖM (fp)	8
5 §	Svar på interpellation 2008/09:1 om varslen på Volvo och arbetsmarknadspolitiska program.....	9
	Anf. 9 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	9
	Anf. 10 LARS JOHANSSON (s).....	9
	Anf. 11 LARS HJÄLMERED (m).....	10
	Anf. 12 TOMAS ENEROTH (s).....	12
	Anf. 13 BERIT HÖGMAN (s).....	13
	Anf. 14 LUCIANO ASTUDILLO (s).....	13
	Anf. 15 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	14
	Anf. 16 LARS JOHANSSON (s).....	15
	Anf. 17 LARS HJÄLMERED (m).....	17
	Anf. 18 TOMAS ENEROTH (s).....	17
	Anf. 19 BERIT HÖGMAN (s).....	18
	Anf. 20 LUCIANO ASTUDILLO (s).....	18
	Anf. 21 EVA-LENA JANSSON (s).....	19
	Anf. 22 Förste vice talman JAN BJÖRKMAN (s).....	20
	Anf. 23 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	21
	Anf. 24 LARS JOHANSSON (s).....	22
	Anf. 25 EVA-LENA JANSSON (s).....	23
	Anf. 26 Arbetsmarknadsminister SVEN OTTO LITTORIN (m).....	23
6 §	Hänvisning av ärenden till utskott.....	24
7 §	Bordläggning.....	24
8 §	Kammaren åtskildes kl. 10.20.....	25